

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан гуманітарно-педагогічного
факультету
Неля ПОДЛЕВСЬКА
1 вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Проблемні питання польської мови та перекладознавства

Назва дисципліни

Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність В11 Філологія (за спеціалізаціями)
Спеціалізація В11.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно),
перша – польська
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Освітня програма Філологія. Слов'янські мови та літератури
(переклад включно), перша – польська
Обсяг дисципліни 5 кредитів ЄКТС
Шифр дисципліни ОФН.03
Статус дисципліни обов'язкова (цикл дисциплін загальної підготовки)
Факультет гуманітарно-педагогічний
Кафедра слов'янської філології

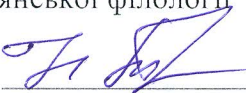
Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	1	1	5	150	50	16		34		100				+
З	1	1	5	150	14	4		10		136				+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська» за спеціальністю «В11 Філологія (за спеціалізаціями)»

Робочу програму склала д-р філол. н., проф. Наталія СОВТИС

Схвалена на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Завкафедри слов'янської філології Наталія ТОРЧИНСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради факультету Неля ПОДЛЕВСЬКА

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Гарант освітньо- професійної програми, канд. філол. наук, доц.	Гуманітарно- педагогічний факультет		Людмила СТАНІСЛАВОВА

1. Пояснювальна записка

Дисципліна «Проблемні питання польської мови та перекладознавства» є необхідною складовою підготовки фахівця зі спеціальності «Філологія» і посідає провідне місце у підготовці фахівців другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська».

Пререквізити – дисципліна вихідна.

Кореквізити – педагогічна практика у закладах вищої освіти, перекладацька практика, переддипломна практика, кваліфікаційна робота.

Відповідно до освітньо-професійної програми, дисципліна має забезпечити:

компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 02. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 07. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні. ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові (спеціальні, предметні) компетентності (ФК)

ФК 01. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 03. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 04. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 05. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 07. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 08. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату

Програмні результати навчання:

ПРН 02. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 07. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації). ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

Мета дисципліни – висвітлення актуальних теоретично-практичних питань лінгвістичних контактів польської мови з українською та проблем перекладу з близькоспоріднених мов (польської та української).

Предмет дисципліни: переклад, взаємозв'язки польської мови з українською.

Завдання дисципліни: ознайомити з актуальними проблемами досліджень у мовознавстві та перекладознавстві; висвітлити основні труднощі перекладу з близькоспоріднених мов; розглянути проблемні питання мовних контактів польської мови з українською та осмислено підходити до результатів їх взаємовпливів; розвинути навички виконання польсько-українського та українсько-польського письмового та усного перекладу.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вміло використовувати понятійний апарат, зокрема послуговуватися відповідною лінгвістичною термінологією; уміти аналізувати та порівнювати мовні явища; формулювати власну думку щодо результатів мовних контактів польської мови та української, здійснювати польсько-український та українсько-польський переклад.

2. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	денна форма			заочна форма		
	лекції	практичні заняття	СРС	лекції	практичні заняття	СРС
Розділ І. Українсько-польський лінгвокультурний діалог: історія, проблеми, наслідки						
Тема 1. Проблеми польсько-українських мовних контактів Функціонування польської мови в Україні. Південний польський периферійний діалект	2	6	10	1		16
Тема 2. Українсько-польський білінгвізм як результат міжмовних контактів: причини виникнення та наслідки функціонування	2	6	10			16
Тема 3. Проблема вивчення українцями польської мови як близькоспорідненої	2	2	10	1		16
Розділ ІІ. Проблеми перекладу з близькоспоріднених мов (на матеріалі польської та української мов)						
Тема 4. Контрастивна лінгвістика та перекладознавство. Перекладацькі трансформації на фонетичному та графічному рівнях	2	4	10		2	16
Тема 5. Граматичний аспект перекладу	2	2	20	1	2	20
Тема 6. Проблеми перекладу лексичних одиниць	2	8	10	1	2	16
Тема 7. Переклад фразеологічних одиниць	2	2	10		2	16
Тема 8. Особливості перекладу окремих видів текстів	2	4	20		2	20
Разом за семестр	16	34	100	4	10	136

3. Програма навчальної дисципліни

3.1. Зміст лекційного курсу

Номер теми	Перелік тем лекцій, їхні анотації	Кількість годин
Розділ I. Основні проблеми впливів польської мови на українську		
1.	Проблеми польсько-українських мовних контактів. Функціонування польської мови в Україні. Південний польський периферійний діалект Історія польсько-українських мовних взаємозв'язків. Дискусії щодо впливу української мови на польську мову. Запозичення з польської мови в українській літературній мові. Мовна політика Польщі. Феномен українсько-польського культурного пограниччя. Південний польський периферійний діалект та його вплив на розвиток польської мови. Польська мова на території сучасної України. Літ.: [4], с. 525-576; [35], с. 29-36; [32]; [9], с. 12-35; [23].	2
2	Українсько-польський білінгвізм як результат міжмовних контактів: причини виникнення та наслідки функціонування Поняття білінгвізм, особливості виникнення двомовності та класифікація. Специфіка функціонування українсько-польської двомовності. Поняття «диглосія» та «інтерференція». Літ.: [4], с. 525-576; [35], с. 29-36; [32]; [9], с. 12-35; [23]; [21], с. 86-96.	2
3.	Проблема вивчення українцями польської мови як близькоспорідненої Основні проблеми, які виникають під час викладання польської мови українцям. Літ.: [4], с. 525-576; [35], с. 29-36; [32]; [9], с. 12-35; [23]; [19], с. 111-128; [21], с. 86-96.	2
Розділ II. Проблеми перекладу з близькоспоріднених мов		
4.	Контрастивна лінгвістика та перекладознавство Зв'язок між контрастивною лінгвістикою та перекладознавством. Порівняння мовних картин світу поляків та українців. Труднощі перекладу з близькоспоріднених мов на прикладі польської та української мов. Перекладацькі трансформації на фонетичному та графічному рівнях. Літ.: [1]; [2]; [3], с. 10-30; [26], с. 287-290; [23]; [32].	2
5.	Граматичний аспект перекладу Міжмовні порівняння української та польської мов: морфологія. Граматичні складнощі перекладу з польської на українську та з української на польську мову Літ.: [5], с. 21-40; [9], с. 42-68; [19], с. 111-128; [47], с. 287-290; [48], 706-710; [56], с. 115-124.	2
6.	Проблеми перекладу лексичних одиниць Проблема “фальшивих (неправдивих, несправжніх) друзів” перекладача. Міжмовні польсько-українські омоніми. Способи передавання безеквівалентної, оціночної та емоційно-забарвленої лексики. Переклад суржику, розмовних лексичних одиниць. Літ.: [5], с. 30-40; [9], с. 76-129; [10]; [11]; [14], с. 19-23; [16]; [17], с. 43-55; [24], с. 251-258; [28], с. 90-96; [29].	2
7.	Переклад фразеологічних одиниць Спільні джерела фразеології обох мов. Польсько-українські фразеологічні	2

	словники. Особливості перекладу фразеологічних одиниць. Літ.: [5], с. 30-40; [9], с. 76-129; [10]; [11]; [14], с. 19-23; [16]; [17], с. 43-55; [24], с. 251 -258.	
6.	Особливості перекладу окремих видів текстів Особливості перекладу художніх творів. Переклад текстів юридичного та економічного характеру. Переклад наукових текстів. Літ.: [6]; [13]; [15]; [27], с. 706-710; [22]; [30], с. 115-124; [31], с. 137-155.	2
Разом за I семестр		16

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

<i>Номер теми</i>	<i>Перелік тем лекцій, їхні анотації</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Проблеми польсько-українських мовних контактів. Функціонування польської мови в Україні. Південний польський периферійний діалект Історія польсько-українських мовних взаємозв'язків. Дискусії щодо впливу української мови на польську мову. Запозичення з польської мови в українській літературній мові. Мовна політика Польщі. Феномен українсько-польського культурного пограниччя. Південний польський периферійний діалект та його вплив на розвиток польської мови. Польська мова на території сучасної України. Літ.: [4], с. 525-576; [35], с. 29-36; [32]; [9], с. 12-35; [23].	1
2.	Українсько-польський білінгвізм як результат міжмовних контактів: причини виникнення та наслідки функціонування Поняття білінгвізм, особливості виникнення двомовності та класифікація. Специфіка функціонування українсько-польської двомовності. Поняття «диглосія» та «інтерференція». Літ.: [4], с. 525-576; [35], с. 29-36; [32]; [9], с. 12-35; [23]; [21], с. 86-96.	1
3.	Контрастивна лінгвістика та перекладознавство Зв'язок між контрастивною лінгвістикою та перекладознавством. Порівняння мовних картин світу поляків та українців. Труднощі перекладу з близькоспоріднених мов на прикладі польської та української мов. Перекладацькі трансформації на фонетичному та графічному рівнях. Літ.: [1]; [2]; [3], с. 10-30; [26], с. 287-290; [23]; [32].	1
4.	Граматичний аспект перекладу Міжмовні порівняння української та польської мов: морфологія. Граматичні складнощі перекладу з польської на українську та з української на польську мову Літ.: [5], с. 21-40; [9], с. 42-68; [19], с. 111-128; [47], с. 287-290; [48], 706-710; [56], с. 115-124.	1
Разом за I семестр		6

3.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

<i>Номер теми</i>	<i>Теми практичних занять і їхній зміст</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Проблеми польсько-українських мовних контактів	2

	Історія польсько-українських мовних взаємозв'язків. Дискусії щодо впливу української мови на польську мову. Запозичення з польської мови в українській літературній мові. Мовна політика Польщі. Літ.: [4], с. 525-576; [35], с. 29-36; [32]; [9], с. 12-35; [23].	
2.	Основні проблемні питання дослідження запозичень Іншомовні слова та запозичення. Критерії, на підставі яких встановлюються джерело запозичення. Неоднозначність трактування термінів «полонізм», «українізм». Літ.: [4], с. 525-576; [35], с. 29-36; [32]; [9], с. 12-35; [23].	2
3.	Функціонування польської мови в Україні. Південний польський периферійний діалект Феномен українсько-польського культурного пограниччя. Південний польський периферійний діалект та його вплив на розвиток польської мови. Польська мова на території сучасної України. Літ.: [4], с. 525-576; [35], с. 29-36; [32]; [9], с. 12-35; [23].	2
4.	Особливості проникнення та функціонування запозичень з польської мови в українській літературній мові Вплив польської мови на українську мову. Історія та періодизація запозичень. Полонізми у творах українських письменників. Літ.: [4], с. 525-576; [35], с. 29-36; [32]; [9], с. 12-35; [23].	2
5.	Українсько-польський білінгвізм як результат міжмовних контактів: причини виникнення та наслідки функціонування Поняття білінгвізм, особливості виникнення двомовності та класифікація. Специфіка функціонування українсько-польської двомовності. Поняття «диглосія» та «інтерференція». Літ.: [4], с. 525-576; [35], с. 29-36; [32]; [9], с. 12-35; [23]; [21], с. 86-96.	2
6.	Вплив української мови на польську мову Вплив письменників з українських етнічних територій на становлення та розвиток лексичного складу польської мови. Періодизація та роль українських мовних впливів. Літ.: [4], с. 525-576; [35], с. 29-36; [32]; [9], с. 12-35; [23]; [21], с. 86-96.	2
7.	Проблеми вивчення українцями польської мови як близькоспорідненої Основні проблеми, які виникають під час викладання польської мови українцям. Теоретичне (письмове) опитування. Індивідуальна робота. Літ.: [4], с. 525-576; [35], с. 29-36; [32]; [9], с. 12-35; [23]; [19], с. 111-128; [21], с. 86-96.	2
8.	Контрастивна лінгвістика та перекладознавство Зв'язок між контрастивною лінгвістикою та перекладознавством. Порівняння мовних картин світу поляків та українців. Труднощі перекладу з близькоспоріднених мов на прикладі польської та української мов Літ.: [1]; [2]; [3], с. 10-30; [26], с. 287-290; [23]; [32].	2
9.	Перекладацькі трансформації на фонетичному та графічному рівнях Графічні системи польської та української мов. Перекладацькі трансформації на фонетичному та графічному рівнях. Літ.: [1]; [2]; [3], с. 10-30; [5], с. 11-40; [26], с. 287-290; [23]; [32].	2
10.	Граматичний аспект перекладу Міжмовні порівняння української та польської мов: морфологія. Граматичні складнощі перекладу з польської на українську та з української на польську мову Літ.: [5], с. 21-40; [9], с. 42-68; [19], с. 111-128; [47], с. 287-290; [48], 706-710; [56], с. 115-124.	2

11.	Міжмовні омоніми Проблема “фальшивих (неправдивих, несправжніх) друзів” перекладача. Міжмовні польсько-українські омоніми. Літ.: [5], с. 30-40; [9], с. 76-129; [10]; [11]; [14], с. 19-23; [16]; [17], с. 43-55; [24], с. 251 -258; [28], с. 90 -96; [29].	2
12.	Безеквівалентна лексика Поняття «безеквівалентна лексика». Основні способи перекладу безеквівалентної лексики. Літ.: [5], с. 30-40; [9], с. 76-129; [10]; [11]; [14], с. 19-23; [16]; [17], с. 43-55; [24], с. 251 -258; [28], с. 90 -96; [29].	2
13.	Переклад власних назв та імен Особливості передачі власних назв та імен при перекладі. Літ.: [5], с. 30-40; [9], с. 76-129; [10]; [11]; [14], с. 19-23; [16]; [17], с. 43-55; [24], с. 251 -258; [28], с. 90 -96; [29].	2
14.	Особливості перекладу оціночної та емоційно-забарвленої лексики, суржику Способи передавання оціночної та емоційно-забарвленої лексики. Переклад розмовних і діалектних лексичних одиниць. Проблеми перекладу польською мовою суржику в художніх текстах Літ.: [5], с. 30-40; [9], с. 76-129; [10]; [11]; [14], с. 19-23; [16]; [17], с. 43-55; [24], с. 251 -258; [28], с. 90 -96; [29].	2
15.	Переклад фразеологічних одиниць Спільні джерела фразеології обох мов. Польсько-українські фразеологічні словники. Особливості перекладу польських фразеологічних одиниць українською мовою. Літ.: [5], с. 30-40; [9], с. 76-129; [10]; [11]; [14], с. 19-23; [16]; [17], с. 43-55; [24], с. 251-258.	2
16.	Особливості перекладу окремих видів текстів Особливості перекладу художньої літератури. Переклад віршованих творів, дитячої літератури. Особливості перекладу драматургії та художніх фільмів. Літ.: [6]; [13]; [15]; [27], с. 706-710; [22]; [30], с. 115-124; [31], с. 137-155.	4
Разом за I семестр		34

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

Номер теми	Теми практичних занять і їхній зміст	Кількість годин
1.	Перекладацькі трансформації на фонетичному та графічному рівнях. Графічні системи польської та української мов. Перекладацькі трансформації на фонетичному та графічному рівнях. Літ.: [1]; [2]; [3], с. 10-30; [5], с. 11-40; [26], с. 287-290; [23]; [32].	2
2.	Граматичний аспект перекладу Міжмовні порівняння української та польської мов: морфологія. Граматичні складнощі перекладу з польської на українську та з української на польську мову Літ.: [5], с. 21-40; [9], с. 42-68; [19], с. 111-128; [47], с. 287-290; [48], 706-710; [56], с. 115-124.	2
3.	Проблеми перекладу лексичних одиниць (лекція-візуалізація, лекція-бесіда) Проблема “фальшивих (неправдивих, несправжніх) друзів” перекладача. Міжмовні польсько-українські омоніми. Безеквівалентна лексика та способи її відтворення при перекладі. Особливості передачі власних назв та імен при перекладі. Способи передавання оціночної та емоційно-забарвленої лексики.	2

	Переклад розмовних і діалектичних виразів та лексичних одиниць Літ.: [5], с. 30-40; [9], с. 76-129; [10]; [11]; [14], с. 19-23; [16]; [17], с. 43-55; [24], с. 251-258; [28], с. 90-96; [29].	
4.	Переклад фразеологічних одиниць Спільні джерела фразеології обох мов. Польсько-українські фразеологічні словники. Особливості перекладу польських фразеологічних одиниць українською мовою. Літ.: [5], с. 30-40; [9], с. 76-129; [10]; [11]; [14], с. 19-23; [16]; [17], с. 43-55; [24], с. 251-258.	2
5.	Особливості перекладу окремих видів текстів Переклад текстів художньої літератури. Особливості перекладу віршованих творів, дитячої літератури. Особливості перекладу текстів юридичного, економічного характеру. Літ.: [5], с. 30-40; [9], с. 76-129; [10]; [11]; [14], с. 19-23; [16]; [17], с. 43-55; [24], с. 251-258. Підсумкове заняття. Контрольна робота	2
Разом за I семестр		6

3.3. Зміст самостійної роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять та контрольних робіт, тестування з вивченого матеріалу, у виконанні індивідуальних завдань у вигляді презентацій / відеопроєктів / повідомлень тощо. Студенти *заочної* форми навчання виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання і варіанти встановлюються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний студент отримує на кафедрі у період настановної сесії. Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт розміщені також на відповідній сторінці дисципліни у MOODLE.

№ тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1. Підготовка до усного опитування.	6
2.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1. Виконання ІДЗ №1.	6
3.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2. Підготовка до усного опитування.	6
4.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2. Підготовка до усного опитування.	6
5.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3. Підготовка до усного опитування.	8
6.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3. Підготовка до контрольного тесту.	6
7.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4. Підготовка до усного опитування. Виконання ІДЗ №2.	6
8.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4. Підготовка до усного опитування.	6
9.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5. Підготовка до усного опитування.	6
10.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5. Підготовка до усного опитування.	6
11.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6. Підготовка до усного опитування.	6
12.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6. Виконання ІДЗ №4. Підготовка до усного опитування.	6
13.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7. Підготовка до усного опитування.	6
14.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7. Підготовка до контрольного опитування.	6
15.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8. Підготовка до усного опитування.	6
16.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8. Підготовка до підсумкового опитування. Виконання контрольної роботи.	8
Разом:		100

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позааудиторний час.

4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань для самостійної роботи

1. Підготувати повідомлення про особливості українсько-польського білінгвізму.
2. Підготувати повідомлення про особливості відтворення національно-культурного колориту польської мови в перекладах українською мовою.
3. Схарактеризувати мовні особливості категорії роду та числа в польській мові.
4. Запропонувати 5 життєвих ситуацій, щоб показати, які лінгвістичні проблеми можуть виникнути в українців під час вивчення польської мови.

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни відбувається у таких формах: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (бесіда, демонстрування, спостереження, з використанням кейсів, розв'язування задач, презентацій), самостійна робота (індивідуальне домашнє завдання, опрацювання теоретичного матеріалу).

Досягненню мети при вивченні ОК сприяє використання традиційних і сучасних технологій та методів навчання, зокрема таких як: методи навчання за джерелом передачі і сприймання інформації (словесні (пояснення, дискусія, консультування), практичні (виконання вправ, вирішення ситуаційних завдань), наочні (демонстрування, ілюстрування, спостереження); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації; за рівнем самостійності пізнавальної діяльності (методи проблемного викладу, частково пошукові, дослідницькі); методи стимулювання і мотивації учіння, інтерактивні; метод аналізу конкретних ситуацій (case-study) з використанням технологій візуалізації, інформаційно-комунікаційних та технології дистанційного навчання (сервіси для проведення онлайн-конференцій, Модульне середовище для навчання тощо).

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (виконання вправ, участь в обговоренні питань, самостійні роботи);
- підсумкове письмове оцінювання;
- оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання.

Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з

техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватися в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активна робота на занятті, виконання практичних завдань, участь у дискусіях тощо).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння здобувачем теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуальних домашніх завдань.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються і не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (<https://course.emova.language-ua.online/courses/course-v1:ukainianworld+EMOVA101+20200715/about>; <https://prometheus.org.ua/courses-catalog/>; <https://vseosvita.ua/>; <https://naurok.com.ua/>; <https://eij.com.ua/courses>; <https://eduhub.in.ua/modules/bazoviy-modul-63>), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, кожен здобувач з навчальної дисципліни може набрати до 100 балів. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного контролю набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в

екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи й оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми здобуття освіти в 1 семестрі

Аудиторна робота					Контрольні заходи					Семестровий контроль	Разом
Практичні заняття				Тести	Індивідуальне домашнє завдання				Контрольна робота	Іспит	
1-4	5-8	9-12	13-16	№1	№1	№2	№3	№4	№1		
<i>Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)</i>											
3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	24-40	60-100
12-20				6-10	12-20				6-10	24-40	

Примітка: ПЗ – практичне заняття; ТК – тестовий контроль; ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання; КР – контрольна робота; ПК – підсумковий контроль (іспит). За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перескласти у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і вміння використовувати свої знання при виконанні практичних завдань; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерію оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і в повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, аналізувати їх щодо помилок та виправляти їх, шукати взаємозв'язки. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнювальні висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві – три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві – три <i>несуттєві помилки</i> .

Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, впорався з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Водночас набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускає помилки у визначенні понять, перекручує їхній зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 3 балів, максимальний – 5 балів).

Оцінювання результатів тестового контролю

Тести, передбачені робочою програмою, складаються із 50 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 10.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 6 до 10 балів:

Таблиця – Розподіл балів залежно від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–29	30–35	36–45	46–50
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	6	8	10

На тестування відводиться 70 хвилин. Тестування здобувач освіти проходить в онлайн-режимі в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перескласти до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль із дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного, так і практичного характеру.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми навчання (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	8	10	12
Теоретичне питання № 2	8	10	12

Практичне завдання	8	12	16
Разом:	24	32	40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

10. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Історія польсько-українських мовних взаємозв'язків.
2. Дискусії щодо впливу української мови на польську мову.
3. Запозичення з польської мови в українській літературній мові.
4. Критерії виділення запозичень.
5. Мовна політика Польщі.
6. Основні проблемні питання при дослідженні запозичень.
7. Феномен українсько-польського культурного пограниччя.
8. Південний польський периферійний діалект та його вплив на розвиток польської мови.

9. Польська мова на території сучасної України.
10. Вплив польської мови на українську мову. Історія та періодизація запозичень. Полонізми у творах українських письменників.
11. Поняття «білінгвізм» та його види.
12. Українсько-польський білінгвізм як результат міжмовних контактів: причини виникнення та наслідки функціонування.
13. Вплив української мови на польську мову.
14. Вплив письменників з українських етнічних територій на встановлення лексичного складу польської мови.
15. Проблема вивчення українцями польської мови як близькоспорідненої.
16. Зв'язок між контрастивною лінгвістикою та перекладознавством.
17. Переклад у Польщі та Україні.
18. Поняття перекладу. Значення перекладу для людства.
19. Роль перекладача у сучасному світі.
20. Порівняння мовних картин світу поляків та українців.
21. Основні труднощі перекладу з близькоспоріднених мов на прикладі польської та української мов.
22. Поняття «близькоспоріднені мови».
23. Міжмовні порівняння української та польської мов: морфологія.
24. Графічні системи польської та української мов.
25. Перекладацькі трансформації на фонетичному та графічному рівнях.
26. Міжмовні порівняння української та польської мов: морфологія.
27. Граматичні складнощі перекладу з польської на українську та з української на польську мову.
28. Омоніми. Проблема «фальшивих (неправдивих, несправжніх) друзів» перекладача.
29. Міжмовні польсько-українські омоніми.
30. Польські та українські словники омонімів.
31. Поняття «безеквівалентна лексика». Основні способи перекладу безеквівалентної лексики.
32. Особливості передачі власних назв та імен при перекладі.
33. Способи передавання оціночної та емоційно-забарвленої лексики.
34. Переклад розмовних і діалектних лексичних одиниць.
35. Проблеми перекладу польською мовою суржику в художніх текстах
36. Особливості перекладу польських фразеологічних одиниць українською мовою.
37. Фразеологічні словники.
38. Особливості перекладу художніх творів.
39. Проблеми перекладу польською мовою суржику в художніх текстах.
40. Переклад текстів юридичного характеру.
41. Переклад текстів економічного характеру.
42. Переклад наукових текстів.
43. Особливості перекладу віршованих творів.
44. Переклад фахових текстів.

11. Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Проблемні питання польської мови та перекладознавства» повністю забезпечений необхідною навчально-методичною літературою (зокрема, підручниками, рекомендованими МОН України), яка в достатній кількості є в науковій бібліотеці університету. Крім того, викладачами кафедри було підготовлено такі роботи:

1. Станіславова Л.Л., Совтис Н.М. Проблемні питання польської мови та перекладознавства. Перекладацькі трансформації у практиці перекладу і редагуванні перекладів : збірник вправ до практичних занять з дисципліни для здобувачів другого

(магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності 035.033 «Філологія. Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – польська». Хмельницький : ХНУ, 2022. 41 с.

2. Совтис Н. Польська мова (тексти для читання): Навчальний посібник / автори-укладачі: Н. Совтис, Н. Адах, Н. Волос. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2024, 148 с. (ISBN 978-617-8471-46-0). Авторський внесок – 1, 8 д. а.

12.Рекомендована література

Основна

1. Дерік І.М. Теорія та практика перекладу. Аспекти перекладу. Одеса: Університет Ушинського, 2022. 246 с.

2. Єнчева Г.Г., Сітко А.В., Буданова Л.Г. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова Книга, 2023. 296 с.

3. Кальниченко О.А. Теорія перекладу. Харків: Народна українська академія, 2020. 126 с.

4. Совтис Н. Українсько-польський мовний діалог // Дискусійні питання мовознавства в контексті сучасних наукових парадигм : монографія / Н. М. Совтис, Г. М. Вокальчук, Н. А. Адах та ін. ; за ред. Н. М. Совтис, Г. М. Вокальчук. Рівне, 2020. С. 525-576.

5. Станіславова Л. Л., Совтис Н. М. Проблемні питання польської мови та перекладознавства. Перекладацькі трансформації у практиці перекладу і редагуванні перекладів : збірник вправ до практичних занять з дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності 035.033 «Філологія. Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – польська». Хмельницький : ХНУ, 2022. 41 с.

6. Brzozowski J. Stanąć po stronie tłumacza. Zarys poetyki opisowej przekładu, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011, 230 s.

7. Dydaktyka tłumaczenia ustnego, pod. red. A. Chmiel, P. Janikowskiego, Katowice, 2015. 418 s.

8. Polska myśl przekładoznawcza. Antologia, red. P. de Bończa Bukowski, M. Heydel, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. 2013.

9. Kononenko I., Język ukraiński i polski: studium kontrastywne. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2017.

Додаткова

10. Абузарова М. Фразеологічний елемент у перекладацькій практиці (на прикладі польської та української мов). Kwartalnik Językoznawczy. 2016/2.

11. Беднаж М. А. Польсько-українська міжмовна омонімія : автореф. дис. на здобуття канд. філол. наук: спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство»; Київ. держ. лінгв. ун-т. К., 2000.

12. Брацкі А. Трансформація елементів суржику в польських перекладах українського літературного постмодерну. *Наук. зап. НаУКМА*. Сер. Філол. науки. 2008. Т. 85. С. 68-71.

13. Дзера О. Жанри художнього перекладу. Записки перекладацької майстерні. Т. 1. Львів, 2001.

14. Зайченко Н. Особливості відтворення національно-культурного колориту поетичної мови Тараса Шевченка в перекладах на близькоспоріднені мови / Н. Зайченко, О. Паламарчук, М. Шевченко. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 2014. № 12. С. 19-23.

15. Зорівчак Р. Художній переклад в Україні і буття нації (Спроба історико-літературного осмислення). *Записки Перекладацької майстерні*. Т. 1. Львів, 2001.

16. Кононенко І. Семантичні модифікації взаємних запозичень в українській і польській мовах

Режим

доступу:

https://www.researchgate.net/publication/341219720_Semanticni_modifikacii_vzaemnih_zapozicen_v_ukrainskij_i_polskij_movah

17. Космеда Т.А. Українсько-польські та польсько-українські словники усталених виразів: проблемні питання / Т. А. Космеда, Т. Ф. Осіпова, В. В. Піддубна. *Лінгвістичні дослідження*. 2015. Вип. 39. С. 43-55.
18. Космеда Т., Гоменюк О., Осіпова Т., Короткий українсько-польський словник усталених виразів: еквіваленти слова, фразеологізми, прислів'я та приказки, Дрогобич 2017.
19. Кравчук А. Граматика і успішність комунікації (дещо з польсько-українських граматичних контрастів). *Проблеми слов'янознавства*. 2012. Вип. 61. С. 111-128.
20. Ніколаєнко Л. І. Репрезентація емоцій заздрості і співчуття в польській та українській мовах: семантико-когнітивний і лінгвоаксіологічний виміри. *Київські полоністичні студії* / Т. XXXVII. Київ: Талком, 2021. 462-466 с.
21. Русанівський В.М. Польська ділова мова XVI-XVII ст. як джерело вивчення її історії взаємин з українською. *Славістичний збірник*. Київ: Видавництво Академії Наук Української РСР, 1963. С. 86-96.
22. Совтис Н. Польська мова для міжнародних відносин. Київ : Логос, 2020. 168 с.
23. Титаренко В. Критерії виділення та методологічні аспекти дослідження запозичених слів (на матеріалі актових книг північноукраїнського ареалу). Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/73230/26-Tytarenko.pdf?sequence=1>
24. Тупиця О.Ю., Зімакова Л.В. Безеквівалентна лексика: проблеми визначення. *Рідне слово в етнокультурному вимірі = Native word in ethnocultural dimension* : зб. наук. пр. / Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич: Посвіт, 2012. С. 251-258.
25. Турчина А. А. Лексична міжмовна омонімія у слов'янських мовах. *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур*. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. 2012. Вип. 17. С. 121–126.
26. Халимоник Г. О. До проблеми типології перекладацьких помилок (на матеріалі близькоспоріднених мов). *Наука і освіта : наук.-практ. журнал*. 2008. № 8-9. С. 287-290.
27. Цьолик Н., Васейко Ю. Специфіка перекладу прикладів у наукових текстах лінгвістичного характеру. *Наукові записки*. Випуск 175. Серія: Філологічні науки. Кропивницький: Видавництво «КОД», 2019. С. 706-710.
28. Чуба Г. Міжмовна омонімія як джерело помилок при вивченні української мови. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2015. Випуск 11. С.90-96.
29. Bednarz M. Polsko-ukraińska homonimia językowa. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2002.
30. Knauer K. Przekładalność w europejskich studiach kulturowych – przekład metod, kontekstów i problemów. *Przekład artystyczny a współczesne teorie translato logiczne*. Pod red. M. Jurkowskiego, Katowice, 1998, s. 115-124.
31. Kościółkowska-Okońska E. Dydaktyka przekładu tekstów specjalistycznych w kontekście rozwoju kompetencji tłumaczeniowej. *Rocznik Przekładoznawczy*, 2013, 8, s. 137-155.
32. Kurzowa Z. O mowie polaków na kresach wschodnich. Kraków: Wyd. «Nauka dla wszystkich», 1993.
33. Rajewska E. Dekada w przekładzie. *Czytanie Literatury. Łódzkie Studia Literaturoznawcze*, nr 11, 2022.
34. Saweńec A. Dlaczego się tłumaczy ponownie: nowe ukraińskie odczytania polskiej prozy. *Przekłady Literatur Słowiańskich*, t. 9, cz. 1, 2018.
35. Sovtys Nataliia Peculiarities of the ukrainian-polish linguistic and cultural frontier // *Езикова свят*. Том 18. Кн.2., Благоевград. 2020. С. 29-36.
36. Tomaszewicz T. Przekład audiowizualny. Subiektywnie o tłumaczeniu filmów Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, 2018. 220 s.
37. Wawrzyszko P. Nieprzekładalność jako wartość, Między Oryginałem a Przekładem, t. VII, Kraków 2001, s. 313–332.

Інформаційні ресурси:

1. Електронна бібліотека університету. URL : <http://library.khmnu.edu.ua/>.
2. Інституційний репозитарій ХНУ. URL : <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.
3. Модульне середовище для навчання. Кафедра слов'янської філології. ОПІ «Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська». курс «Проблеми польської мови та перекладознавства», ФППм, ФППмз (Совтис Н.М.). <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=6080>